

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Αί επανεκθετικές εργασίαι τῆς Ἐφορείας κατὰ τὸ ἔτος 1965 περιωρίσθησαν εἰς τὸ νέον κτήριο τοῦ Μουσείου τῆς Τήνου, τὸ ὁποῖον ἀνηγέρθη δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ σχέδια τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Χ. Μπούρα. Εἰς τὸν προθάλαμον καὶ τὰς τρεῖς αἰθούσας τοῦ κτηρίου ὠλοκληρώθη ἡ ἔκθεσις τῶν ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων καὶ ἄλλων μικροτέρων γλυπτῶν, καθὼς καὶ τῶν πίθων τοῦ 7ου αἰῶνος ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον ἱερὸν (Θεσμοφόριον) εἰς Ὡμπουργον. Εἰς τὴν αὐλὴν μετεφέρθη τμήμα ψηφιδωτοῦ, τὸ ὁποῖον πρὸ ἐτῶν εἶχεν ἀποκαλυφθῆ παρὰ τὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας. Ὑπολείπεται ἡ ἔκθεσις εἰς τὸ περιστύλιον τῶν ἐλληνιστικῶν καὶ ρωμαϊκῶν γλυπτῶν, τὰ ὁποῖα προέρχονται κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἀνασκαφὴν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἀμφιτρίτης.

Εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Δήλου ἔχει συμπληρωθῇ ἤδη ἡ ἔκθεσις τῶν ἀρχαϊκῶν καὶ κλασσικῶν γλυπτῶν, ἐν μέρει ὑπὸ προσωρινὸν χαρακτῆρα δι' ἑλλειψιν χώρου, ὥς καὶ τῶν ἀγγείων τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς. Ἀλλ' ἡ ἔκθεσις τῶν γλυπτῶν τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς, τῶν τοιχογραφιῶν καὶ τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, τὰ ὁποῖα προσδίδουν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Δήλου τὴν ἰδιαιτέραν του φυσιογνωμίαν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προχωρήσῃ ἀνευ ἐπεκτάσεως τοῦ κτηρίου.

Τὸ ὀξύτατον κτηριακὸν πρόβλημα διὰ τὰ Μουσεία τῶν Κυκλάδων ἤρχισεν εὐτυχῶς νὰ ἀντιμετωπίζεται κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀποτελεσματικῶς. Εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Πάρου ἀπεφασίσθη ἡ ἀνεγερσις νέας εὐρυχώρου αἰθούσης, τὸ Μουσεῖον τῆς Μυκόνου ἐπεκτείνεται διὰ μιᾶς αἰθούσης, δύο περιστυλίων πρὸς ἔκθεσιν καὶ μεγάλης ἀποθήκης. Καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Μουσείου τῆς Νάξου, τοῦ ὁποῖου τὸ ὕλικόν ἀδξάνει διαρκῶς διὰ τῶν ἀνασκαφῶν, εὗρεν ἱκανοποιητικὴν λύσιν. Παρὰ τοῦ παλαιοῦ ἱστορικοῦ σωματείου «Τίμιος Σταυρός» παρεχωρήθη τὸ εἰς τὴν συνοικίαν Κάστρον κτήριο τῆς παλαιᾶς Ἐμπορικῆς Σχολῆς τῶν Καθολικῶν, τοῦ ὁποῖου ἤρχισεν ἤδη ἡ ἐπισκευὴ καὶ μετατροπὴ εἰς Μουσεῖον.

ΘΗΡΑ

Διὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν, δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἀνασκαφὴν εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς ἀρχαίας Θήρας ἐπὶ τῆς κλιτύος τῆς ΒΑ. Σελλάδας βλ. ΠΑΕ 1965, 183 κ.ε.

ΝΑΞΟΣ

Ἐξ ἀφορμῆς οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν ἐνηργήθη μικρὰ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παρυφὴν τῆς πόλεως παρὰ τὸ ναῦδριον τοῦ Ἁγίου Μηνῆ. Τὰ χῶματα, τὰ ὁποῖα εἶχον ὑποστῇ πολλάς ἀναμοχλεύσεις, περιείχον ποικίλα δοσρακα ἀγγείων, τεμάχια terra sigillata, ἀλλὰ καὶ πρωτοκυκλαδικῆς φιάλης, προφανῶς ἐξ ἀπορρίψεων. Εἰς τὸ βάθος, ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους, ὑπῆρχεν εἰς κατεστραμμένους τάφος καὶ παρ' αὐτὸν εὐρέθησαν μία πηλίνη γυναικεία προτομὴ τοῦ 5ου αἰῶνος καὶ δύο μικραὶ ἀρυβαλλοειδεῖς λήκυθοι, φέρουσαι ἐρυθρόμορφα ἀνθέμια.

Εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Νάξου εἰσήχθησαν τὰ κάτωθι γλυπτὰ:

1) Μικροῦ μεγέθους κορμὸς ἀρχαϊκοῦ ἡμιέργου κούρου. Σφάζεται μέχρι τῶν γονάτων, ὕψ. 0,515 μ.

2) Ἀκέφαλον γυναικεῖον ἀγάλμα κατὰ τὸν τύπον τῆς μικρᾶς Ἡρακλειωτίσσης, ὕψ. 1.30.

3) Κορμὸς γυναικεῖου ἀγάλματος φέροντος ἰσιακὴν ἐνδυμασίαν, ὕψ. 1 μ.

Τὸ πρῶτον προέρχεται ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῶν Μελάνων, τὰ δύο ἄλλα εὐρέθησαν κατὰ τὴν ἐκσκαφὴν θεμελίων εἰς οἰκόμενον τῆς πόλεως.

ΜΗΛΟΣ

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1965 (6-8/7/65), ΝΑ. τῆς Ζεφυρίας καὶ περὶ τὰ 200-250 μ. ΝΑ. τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, διενεργήθη μικρὰ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα εἰς τὸ κτῆμα Νικολάου Ξιδου, ὅπου εὐρέθησαν τέσσαρες πρωτοκυκλαδικοὶ τάφοι (Σχέδ. 1). Οἱ τρεῖς ἦσαν τοῦ γνωστοῦ τραπεζοειδοῦς σχήματος, ἔχοντες τὰς πλευρὰς ἐπενδεδυμένας διὰ καθέτων πλακῶν ἐξ ἐντοπίου πωρολίθου· εἰς τοὺς δύο τούτων καὶ ὁ πυθμὴν ἐσχηματίζετο δι' ἐτέρας πλακός (Πί ν. 407 α). Ὁ τέταρτος ἦτο ψοειδής, διαστ. 0,90 x 0,55 μ., καὶ εἶχε λαξευθῇ ἐντὸς τοῦ μαλακοῦ ἐδάφους, ἐπὶ δὲ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῶν πλευρῶν εἶχον τοποθετηθῇ ἀργοὶ λίθοι, ἐν εἴδει περιχειλώματος πρὸς στερέωσιν τῶν πλακῶν καλύψεως (Πί ν. 407 γ). Οἱ δύο τάφοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸν πλακοστρωτον πυθμένα, περιείχον ἀνὰ μίαν μαρμαρίνην φιάλην (Πί ν. 408 α), ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν ὁποίων ἐσφύζετο καὶ τμήμα τοῦ κρανίου τοῦ νεκροῦ. Εἰς τὴν πέριξ τῶν τάφων περιοχὴν περισυνελέγη πληθὺς ὀστράκων, ὧν δείγματά τινα ἀπεικονίζονται εἰς τὸν Πί ν. 408 β καὶ φαίνεται ὅτι ὑπῆρχεν ἐκτεταμένον πρωτοκυκλαδικὸν νεκροταφεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ κατεστράφη κατὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ καὶ τὴν φύτευσιν τοῦ ἐλαιῶνος.

Ἐνηργήθη ἐπίσης περιοδεία εἰς τὸν Χάλακα, τὸ δυτικὸν ἀκατοίκτητον τμήμα τῆς νήσου, καὶ εἰς